

A la contra

PERE RIUTORD
Metge

La proporció àuria

L

altre dia em va correspondre pronunciar el discurs inaugural del curs a la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, i amb la intenció de no provocar un desequilibri en l'interès del que havia d'exposar, vaig optar per una temàtica que despertàs curiositat a l'audiència, com ara l'odontologia estètica, ja que interessa a quasi tothom.

Fins fa poc, la salut i la funció eren els objectius principals de l'odontologia, però en els últims anys l'interès per l'estètica s'ha transformat en el principal motiu d'atenció odontològica, ja que permet al pacient aconseguir confiança, autoestima i respecte. En un món on gairebé només interessin el luxe, el capritx i el superflu, la bellesa de les dents està de moda rabiosa, a ben segur perquè aparenta joventut i, per extensió, significa gaudir de bona salut, mostrar una imatge corporal estilitzada, emanar un positiu atractiu sexual, sentir-se psicològicament bé, assolir un alt grau d'autoestima personal i estar plenament convençut per aconseguir el reconeixement social i l'èxit professional.

Com a professional m'interessa aconseguir un somriure atractiu, endemés el pacient ho desitja, independentment de la sofisticació de les tècniques utilitzades, les quals només em comprometen a mi. Per aconseguir-ho és interessant saber que l'estètica dental es basa, en part, en principis matemàtics i sovint són les úniques referències per les quals la natura pot ser compresa. Per això, l'odontologia estètica ha seguit des del seu inici conceptes simples, lògics i geomètrics, i un exemple molt utilitzat és el nombre àuric, concebut per Pitàgores l'any 530 aC, i l'invers d'aquest valor, la proporció daurada,

paràmetres utilitzats per a la creació de l'art durant segles.

El somriure, confluència de l'art i la natura, representa el conjunt de les proporcions virtuals basades en la denominada proporció àuria o daurada, també coneguda com a propietat divina, regla daurada, nombre d'or, nombre daurat, secció àuria o raó àuria, representada per Barr l'any 1900 per la lletra grega fi en honor a l'escultor grec Fídies. Si bé va ser esmentada per primera vegada en l'odontologia per Lombardi l'any 1973, va sorgir a partir del cànon de

proporcions, o sigui, del conjunt de mesures proporcionals observades en la figura humana, establert per Leonardo da Vinci a l'*Uomo Vitruviano*, publicat a *La Divina Proporzione* del matemàtic Luca Pacioli l'any 1509, basat en la raó daurada o àuria dels pitagòrics, els quals van atribuir una explicació matemàtica a la natura. S'obté mitjançant la progressió de Fibonacci, a partir de la suma de 0+1 i sumant el resultat amb l'últim sumat:

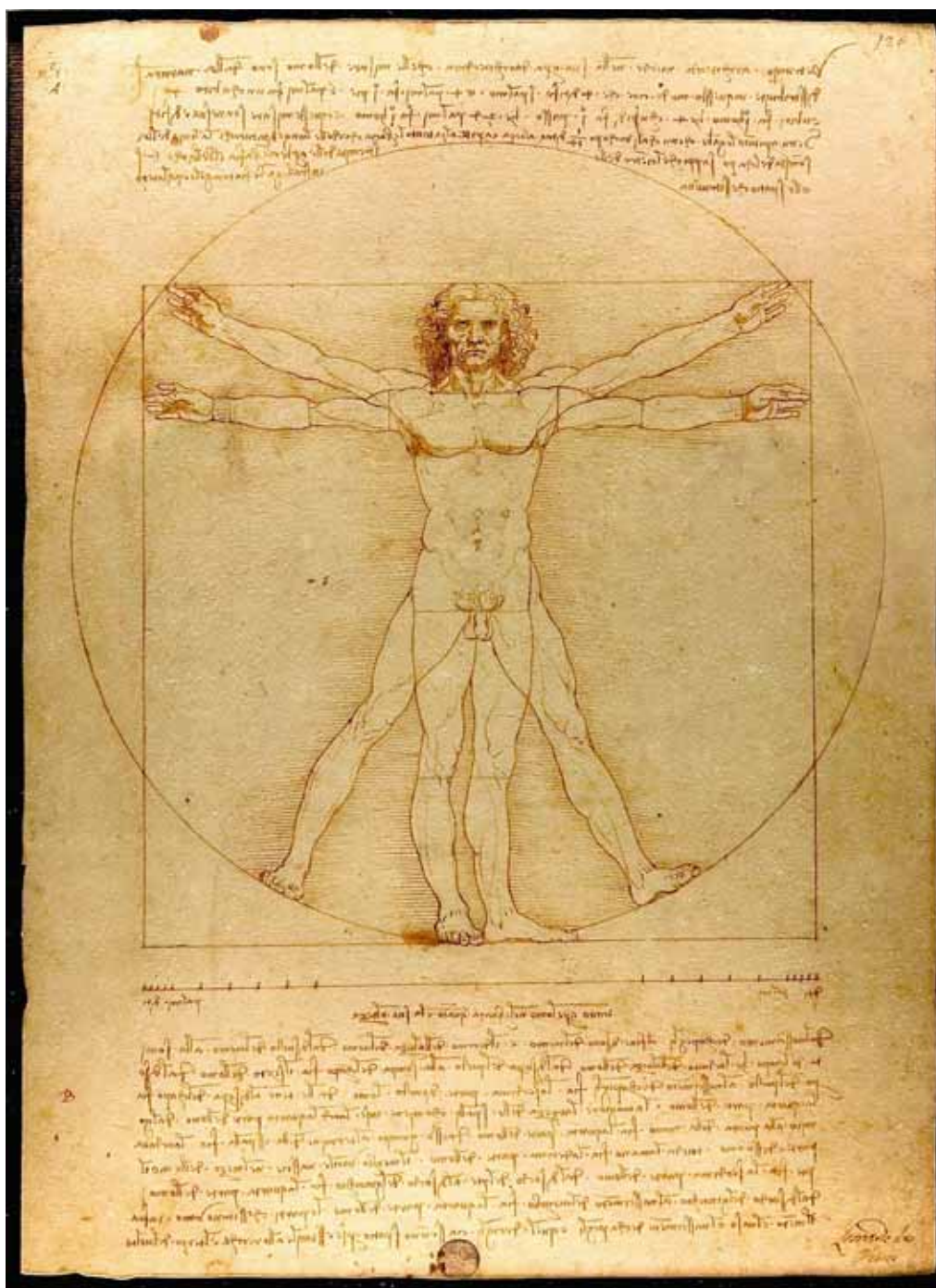
0+1=1; 1+1=2; 1+2=3; 2+3=5; 3+5=8; 5+8=13; 8+13=21; 13+21=34... i a partir

d'aquesta última operació (13+21=34), la divisió del segon sumand amb el resultat sempre dona el mateix quocient: 0,618 (34:55=0,618), nombre que marca la proporció àuria fins a l'infinit. S'ha utilitzat en el disseny d'edificis clàssics, com Fídies en el Parthenon, i per altres artistes, arquitectes i geomètres, i apareix amb freqüència en les anotacions de Leonardo da Vinci. Els botànics han trobat que les proporcions àuries tenen valor en la filotàxia, la classificació de les plantes segons l'estructura de les fulles i la tija.

Si considerem l'ample de l'incisiu central com el tot, multiplicant-lo per 0,618 o dividint-lo per 1,618, obtindrem l'ample virtual de l'incisiu lateral, i de la mateixa manera partint d'aquest últim, aconseguirem el valor de l'ample visible del caní. Treballs recents han estudiat la proporció àuria aplicada a l'odontologia, com ara el realitzat per un grup de professionals format per dos odontòlegs, un retratista i un pintor, els quals determinaren l'atractiu dels somriures d'un miler de persones entre 18 i 30 anys. Cada individu va ser assignat a un grup depenent de si el seu somriure era atractiu, no atractiu, o bé no determinat. L'incisiu central superior va complir la proporció àuria en relació a l'incisiu lateral superior en més del 50% de les persones amb un somriure atractiu, en comparació amb el 10% de les persones amb un somriure no atractiu; i com a conclusió podem dir que la proporció àuria és útil per a aconseguir restauracions estètiques entre els incisius centrals, laterals i canins.

També van sorgir alguns instruments com el compàs auri, format per tres puntes mòbils, on la del mig marca sempre el punt auri, determinant dos segments de diferent grandària i que es troben en harmonia. Aquest tipus d'instrument permet tant l'anàlisi de les proporcions dentàries com la relació d'aquestes amb la resta de les estructures facials i del cos humà. Ricketts, un dentista nord-americà referent de l'ortodòncia actual, va descriure criteris estètics seguint la idea de les proporcions àuries. Així, diu que en un perfil harmònic, la distància del conducte auditiu a la part externa de l'ull està en proporció àuria amb la distància d'aquest punt al vèrtex nasal; la primera distància és 1,618 vegades major que la segona. I en la projecció frontal, la situació de la boca està a una distància major del pla submentonià que de la base nasal; existeix aquí també una proporció àuria.

Tot això és sorprenent i està molt bé, però potser no hauríem de donar a l'estètica més importància de la que té. El preu que hem de pagar per aconseguir una bona imatge i un somriure atractiu és, a vegades, excessiu. Però la societat juga molt fort amb tot allò que significa moda, triomf i sexe, i a més aquests conceptes no es poden deslligar fàcilment. Hem de ser conscients de les nostres limitacions i no caure en les desmesurades missives d'ostentació i poder:•

Comenta aquest article
a www.dbalears.cat